

στα του ὄριζε κιάλας κατὰ πῶ σημάδι τ' οὐρανοῦ πρέπει νὰ σκοπέψῃ τὸ τηλεσκόπι του γιὰ νὰ τόνε χαιρετίσει σὺν πρωτοφανεῖ. Σὺν ἔφτανε ἡ ὥρα, ἐβρίσκαν πὼς ὁ μαθηματικὸς ἀληθινὰ τὰ προφήτεψε· γιὰτὶ νὰ τὸς ὁ Κομήτης στὴν ὥρα του καὶ στὸν ἀστερισμὸ μάλιστα πὼ ὄρισε ὁ μαθηματικὸς.

Ἄφτὸ ἔτυχε ξανὰ καὶ ξανὰ, καὶ οἱ διὸ φίλοι ἔτριβαν τὰ χέρια τους καταχαρούμενοι πὼ ἀνακάλυψαν τάξη καὶ νόμο στὰ ταξίδια τοῦ Ἔγκε, ὅταν ἀξαφνα φαντάσου τὴν τρεμάρα τους σὰ βρήκανε μιὰ βολὰ πὼς ὁ Ἔγκε τους γέλασε. Φάνηκε, εἶναι ἀλήθεια, μὰ ὅμως ἄργησε λιγάκι, κι' ἔπειτα ὄχι στὸ σημάδι πὼ τὸν καρτερούσαν. Λίγο νὰ γίνουσι ἀπὸ διὸ χωρὰ οἱ διὸ φίλοι. Ὁ ἀστρονόμος κατηγορήσε τὸ μαθηματικὸ πὼ ἔκανε λογαριασμοὺς τοῦ γλυκοῦ νεροῦ, κι' ὁ μαθηματικὸς ἀπάντησε πὼς ἐκεῖνος καλύτερα νὰ παστρέψῃ τὰ ματογιάλια του. Καὶ λένε πὼς θὰ ζύνιζε πολὺ τότες ἡ λογοταίβη, μὰ ἀξαφνα τοὺς συνεμπήκε νὰ ρωτήσουν τὸν ἴδιο τὸν Ἔγκε καὶ νὰν τοῦ ζητήσουν λόγο. Ὁ μαθηματικὸς ἔχει δικούς του τρόπους νὰ ρωτᾷ πὼ δὲ μπορῶ νὰ σὰς ζηγήσω· ἔτσι τὸ τί ἔκανε θὰ σὰς τὸ παραστήσω μὲ μιὰ τάχα κουβέντα τοῦ μαθηματικοῦ καὶ τοῦ Κομήτη.

— Ἄργησες, τοῦ λέει ὁ μαθηματικὸς. Δὲ φάνηκες τὴν ὥρα πὼ σε καρτερούσα μῆτε ὅπου ἔπρεπε, καὶ νὰ καὶ τώρα πὼ σου μιλῶ δὲν πιλαλῆς σωστά. Δὲν εἶναι καμῶματα ἀφτὰ, καὶ περιμένω νὰ μοῦ δώσεις λόγο.

Ὁ μαθηματικὸς, βλέπετε, εἶχε πεποιθήση πὼς κάτι ἔτρεξε ἀγνωστὸ του. Γιὰτὶ οἱ μαθηματικοὶ ἔχουν τοῦτο τὸ προτέρημα, πὼς εἶναι οἱ μόνοι στὸν κόσμου πὼ ποτὲς τους δὲ λαθῆβουν. Ὅταν τοῦ μαθηματικοῦ τοῦ δώσεις ὅλους τοὺς παρατηρησιμούς πὼ ἔκανες καὶ κάνοντας τοὺς λογαριασμοὺς του σοῦ πεί πὼς ὁ κομήτης τὴν τάδε ὥρα θὰ προβάλει στὸ τάδε μέρος, ὁ κομήτης ἀδύνατο, θὰ προβάλει. Ἄ δὲν προβάλει, τότες θὰ πεί πὼς κάτι ἄλλο περιστατικὸ ἐπιρρεάζει τὸν κομήτη, πὼ δὲν τοῦ τῶπες πρὶν καταπιαστῆ τοὺς ἀριθμούς του.

Ὁ κομήτης μας λοιπόν, σὺν κάθε ἄλλος φταίχτης, ἀμέσως ἄρχισε νὰ τὰ μασᾷ καὶ νὰ ρήχει τὸ φταίξιμο στοὺς ἄλλους.

— Τί φταίω, εἶπε. Ἐγὼ πῆγαίνα ἡσυχὰ στὴ δουλιὰ μου σὺν πάντα. Βῆμα βῆμα τραβοῦσα τὴ στράτα μου, πὼ τὴν ξέρεις δὲ τόσο σοφὰ, καὶ θὰ ἔφτανε στὴν ὥρα μου ἐκεῖ πὼ μὲ καρτερούσες, μὰ νὰ! δὲ μ' ἄφισαν ἡσυχὰ. Γιὰτὶ μιὰ στιγμή, τὴν ὥρα πὼ δὲ μ' ἔβλεπες, τόφερε ἡ ἐφκὴ νὰ ζυγώσω ἕναν πλανητάκο—τῆς γνωριμιάς σου νομίζω—ἀφτὸν πὼ λέγεται Ἐρμῆς. Ἐγὼ μαζί του πάρε δῶσε δὲν εἶχα. Ἡ μόνη μου συλλογὴ εἶταν πὼς νὰ τραβήξω ὀμπρός. Μὰ ἀφτὸς ὁ βλογημένος ἄρχισε νὰ μοῦ βάζει ἀμπόδια, κι' εἶδα κι' ἔπαθα νὰν τὸν ξεφορτωθῶ. Προσπάθησα νὰ κερδίσω τὴν ὥρα πὼ χασομέρησα, μὰ δὲν τὸ κατόρθωσα, κι' ἔτσι ἄργησα μιὰ στάλα, καὶ μάλιστα βγήκα καὶ λιγούλακι ἀπὸ τὴ στράτα μου.

Ὁ ἀστρονόμος κι' ὁ μαθηματικὸς, δύσπιστοι ἀθρῶποι, πήρανε νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια. Σεδιάλυναν τί ἔκανε ὁ Ἐρμῆς· καὶ βλέποντας πὼ βρισκότανε τότες, εἶδαν πὼς ὁ κομήτης δὲν τοὺς γελοῦσε, γιὰτὶ ἀληθινὰ εἶχε περάσει τὸν Ἐρμῆ ἀπὸ πολὺ κοντὰ. Ὁ ἀστρονόμος νόμισε τὴ δουλιὰ τελιωμένη κι' ἤθελε ἔπειτα νὰ κοιτάξῃ ἄλλες φροντίδες· μὰ ὁ μαθηματικὸς ὄχι, παρὰ τοῦ εἶπε :

— Μιὰ στιγμή δὲ, πατριώτη. Ὁ γνωστικὸς ὁ ἀθρῶπος, σὺν τοῦ τύχει τίποτα παράξενο, κάτι ζητᾷ

νὰ βρεῖ, κάτι νὰ μάθει. Ἄς δοῦμε μὰς μαθαίνει τίποτα τὸ πάθημα τοῦ συφοριασμένου ἀφτοῦ τοῦ Ἔγκε; Εἶπαμε πὼς ἔπρεπε νὰ βρεθῆ ἔδῳ. Μὰ δὲν εἶναι ἔδῳ, παρὰ ἐκεῖ. Γιὰ στάσου τώρα νὰ μετρήσουμε τὴν ἀλαργάδα ἀπὸ δῶ πὼ εἶναι ὡς ἐκεῖ πὼ ἔπρεπε νὰ φανεῖ. Μέτρησέ τη μὲ τὰ σύνεργά σου.

Κι' ὁ ἀστρονόμος τὴ μέτρησε, μουρμουρίζοντας ὅμως πὼς τί σημαίνει, ἡ ἀλαργάδα δείχνει μοναχὰ ὡς πόσο ἔφταξε ὁ Ἔγκε.

— Σωστά, σωστά, τοῦ κάνει ὁ μαθηματικὸς. Μὰ μὴν ξεχνᾷς ὅμως πὼς τὴν ἀφορμὴ τὴν ἔδωκε ὁ Ἐρμῆς. Ὅσο πὼς μεγάλος καὶ βαρὺς ὁ Ἐρμῆς, τόσο πὼς μεγαλύτερη ἡ δύναμή του νὰ βάλει σκάνταλα, καὶ τόσο πὼς πολὺ μποροῦσε νὰ πειράξῃ τὸν καημένο τὸν Ἔγκε καὶ νὰ ταραξῆ τὸ δρόμο του. Μετρήσαμε πόσος εἶναι ὁ παραστρατισμὸς του. Μὰ ἂν εἶτανε βαρύτερος ὁ Ἐρμῆς, ὁ παραστρατισμὸς τοῦ κομήτη θὰ εἶτανε λιγότερος, κι' ἀνάποδα· δὲν εἶναι ἔτσι ;

Ἐνα παράδειγμα θὰ σὰς δείξει τί τρέχει. Ὑπόθεσε πὼς ἕνα καράβι ἀρμενίζει ἀπὸ τὸν Περαιὰ ὡς τοὺς Κορφοὺς, καὶ πὼς μὲ καλὸν καιρὸ τὸ ταξίδι του τὸ κάνει σὲ μιὰ βδομάδα. Ἄν ὅμως στὴ μέση τοῦ ταξιδιοῦ ἀπαντήσῃ φουρτοῦνα καὶ τὸ βγάξῃ ἀπὸ τὸ δρόμο του, τότες τί θὰ γίνῃ; Τί ἄλλο παρὰ θὰ χασομερίσει, καὶ τὸ ταξίδι του θὰ βασιάζῃ πὼς πολὺ. Ἄν ὁ ἀέρας εἶναι λίγος, δὲ θὰ πειράξῃ πολὺ· μὰ ἕνας δυνατούτσικος ἀέρας μπορεῖ νὰ ἀργοπορήσῃ τὸ καράβι ὡς μιὰ μέρα, καὶ μιὰ καλὴ φουρτοῦνα ἀνάλογα μὲ τὴ δύναμή της μπορεῖ ἴσως νὰ φέρῃ ἄργητα καὶ διὸ καὶ τρεῖς καὶ τέσσερις μέρες.

Ἐτσι λοιπόν ἡ χασομεριά τοῦ καραβιοῦ μπορεῖ νὰ μὰς δώσει τὸ μέτρος τῆς ὀρμῆς τοῦ ἀέρα. Ἀπαράλλαχτα κι' ὅταν ὁ Κομήτης ξαναφάνηκε ὕστερα ἀπὸ τριῶν χρονῶν ταξίδι μέσα στὸ χῶρο, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὥρῶν πὼ ἄργησε ἔδωκε τοῦ μαθηματικοῦ τὸ μέρος τῆς φουρτοῦνας πὼ πέρασε, κι' ἡ φουρτοῦνα ἀφτὴ ἦταν τὸ τράβηγμα ἀπὸ τὸν Ἐρμῆ. Μὰ ξέρουμε πὼς τὸ τράβηγμα ἀπὸ ἕνα σῶμα εἶναι ἀνάλογο μὲ τὸ βάρος του. Ἡ ἀργοπορία λοιπόν, ὄντας ἀποτέλεσμα τοῦ τραβηγμάτου, ἔδωκε τοῦ μαθηματικοῦ τὸ μέτρος τοῦ βάρους τοῦ Ἐρμῆ. Νὰ σὰς πῶ ὅλους τοὺς κόπους πὼ ἔπρεπε νὰ κάνει ὁ μαθηματικὸς ὅσο νὰ ξακριβώσῃ τοῦ πλανήτη τὸ βάρος, δὲν εἶναι ἀνάγκη. Ἐῖτανε μακρινὴ καὶ μπελαλιδικὴ δουλιὰ, μὰ οἱ λογαριασμοὶ του τέλος τοῦ βρήκαν τὴν ἀπάντηση, κι' εἰδείξαν πὼς ὁ Ἐρμῆς εἶναι ἀλαφρὸ σῶμα συγκριτικὰ μὲ τὴ Γῆ. Δηλαδή· εἰκοσιπέντε σφαῖρες ἰσόβαρες ἡ καθεμιὰ μὲ τὸν Ἐρμῆ δὲ βαραινουν περισσότερο παρ' ὅσο μόνη της ἡ Γῆ.

Θὰ νομίστε ἴσως πὼς ἀφτὸς εἶταν πολὺ μακρινὸς καὶ πολὺπλανος τρόπος νὰ ζιάσει κανεὶς. Καὶ βέβαια, τέτιον τρόπο δὲ σὰς συστήνω γιὰ κάθε μέρα. Ὁ μπακάλης φυσικὰ θὰν τὰ φέρῃ στενά ἂν τοῦ πείτε μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἔγκε νὰ ζιάσει μιὰ

ὄκα ζάχαρη. Μὰ πὼς πὼς ἔχουμε νὰ ζιάσουμε ἕνα ὀλόκληρο βουνό, ἡ κανέναν σῶμα ὡς 50,000 φορές μεγαλύτερο ἀπὸ βουνό, τότες εἶμαστε ἀναγκασμένοι νὰ σοφιστοῦμε λογιῆς τῶν λογιῶν μηχανισμούς. Ἐνας τους εἶναι κι' ἀφτὸς, δηλαδή μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἔγκε. Κι' ἂ διστάζετε πὼς τέτιο ζιάσιμο δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ σωστά, σὰς λέω πὼς ὑπάρχουν κι' ἄλλοι τρόποι πολλοί, μὰ πὼς ὅλοι δίνουν ἀπαράλλαχτο ἀποτέλεσμα.

A. H.

ΑΡΧΑΙΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

(Μεταφρασμένα ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ Bergk τοῦ 1843)

ΤΟΥ ΜΙΜΝΕΡΜΟΥ

I. NANNQ

(Ἀπόσπ. 1)

Τί εἶν' ἡ ζωὴ καὶ τί ἡ χαρὰ χωρὶς χρυσοῦ Ἀφροδίτης; Κάλιο ἂς πεθάνω τῇ στιγμή, πὼ πιά δὲ θὰ μὲ νοιάξῃ Γι' ἀγάπης κρυφοσυμζέμο καὶ γι' ἀγκαλιὰ καὶ δῶρα Νόστιμα· ἂν βέβαια τὸν ἀνθὸ λιμπίζονται τῆς νιότης Γυναίκες καὶ ἄντρες· μὰ ὅταν πιά τὰ πολυπικραντα ἔρθουν Γεράματα, πὼ ἀνώφελο καὶ ἀσκημο ἀντάμα κάνουν Τὸν ἄντρα, πάντοτε οἱ πικρὲς φροντίδες τυραγνοῦνε Τὸ νοῦ του, καὶ οὔτε χαίρεται τοῦ ἡλίου τὸ πῶς θωρῶντας. Μόνε εἶναι τῶν παιδιῶν ὀχτρὲς καὶ ἄνοστες στὶς γυναίκες. Τόσο δυσκολοβάσταχτα γεράματα ὁ Θεὸς δίνει.

(Ἀπόσπ. 2)

Ὅμοιοι κ' ἐμεῖς μ' ὅσα γεννάει φύλλα ἡ λουλουδιάρια Ἄνοιξη, σὺν ξαναρχινᾷ νὰ μεγαλόνῃ ἡ μέρα, Λίγον καιρὸ χαιρόμαστε τὰ λούλουδα τῆς νιότης, Χωρὶς νὰ δοῦμε ὅπὸ τοὺς θεοὺς καλὸ ἢ κακὸ κ' οἱ Τύχες Οἱ μαῦρες στέκουν δίπλα μας κρατῶντα ἢ μιὰ τὸ τέλος Τῶν πικραμένων γερατιῶν κ' ἡ ἄλλη τοῦ θανάτου· Μὰ καὶ τῆς νιότης ὁ καρπὸς τόσο λιγοφουραεῖ, Ὅσο τὸ πῶς του πὰ στὴ γῆς καὶ ὁ γῆλιος διασκορπάει. Ὅμως καὶ τοῦτο σὺν διαβῆς τὸ σύνορο τῆς νιότης, Ἄμέσως κάλιο πέθανε παρὰ νὰ ζῆς ἀκόμη· Γιὰτὶ βᾶσαν' ἀρίφνητα μὲς στὴν καρδιά γεννιοῦνται Ἄλλοτες χάνεται τὸ βίος καὶ ἀλύπητα πλακόνουν Τῆς φτώχειας οἱ τυράγνητες· καὶ πάλι ἄλλος δὲν ἔχει Παιδιά, κ' ἐνῶ περισσότερο στὴ γῆς αὐτὰ ποθοῦσε Στὸν Ἄδη πηγαίνει ἄκληρος· καὶ καρδιολυώτρα ἀρρώστια Ἄλλον παιδεύει, καὶ ἄνθρωπος κανέναν δὲν ὑπάρχει, Πὼ συφορὲς ἀμέτρητες νὰ μὴν τοῦ δίνῃ ὁ Δίας.

(Ἀπόσπ. 5)

(Σ' ὄλο μου τώρα τὸ κορμὶ ποτάμι τρέχει ὁ ἴσρος Κι ἀναταράζουμαι βαθιὰ, σύντας θωρῶ τὴ νιότη· Πρόσχαρη καὶ ὁμορφὴ μαζί· πὼ νάηταν καὶ ἄλλη ἀκόμη). Ὅμως τὰ νιάτα τ' ἀκριβὰ λίγον καιρὸ βαστοῦνε Σὺν δειρο· καὶ τᾶσκημα καὶ πολυπικραμένα Γεράματα μονοστιγμὲς ψηλοκρεμιοῦν· αἰ πάνω Στὴν κεφαλὴ διατίμαστα καὶ μισερὰ συνάμα, Πὼ ἀγνώριστο τὸν ἀθρῶπο τὸν κάνουν καὶ χαλοῦνε, Σὺν ἀπλωθοῦν τριγύρω τους, τὰ μάτια καὶ τὰ φρένα.

(Ἀπόσπ. 6)

Ἄμποτες δίχως ἀρρωστίαις καὶ πικραμένες ἔγνοιαις Σηταχρονίτη νὰ μὲ βρῆ ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου.

Η. Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΝΗΣ